

Sparren met Pieter in Singer

Op maandag 25 februari jl. zaten zo'n 100 m/v in de theaterzaal van het Larense Singer om met Pieter Winsemius te 'sparren' over de bestuurlijke toekomst van de Gooi- en Vechtstreek. "Een mooie opkomst", zei de sympathiek overkomende oud-minister van VROM, waarschijnlijk meer uit beleefdheid dan uit realiteitszin. Hij is intelligent genoeg om in te zien dat de opkomst *peanuts* was op een inwonertal van ruim 300.000. Want zoveel mensen wonen er in de Gooi- en Vechtstreek, een optelsom van de gemeenten Blaricum, Bussum, Hilversum, Huizen, Laren, Muiden, Naarden, Weesp en Wijdmeren.

Toen het mijn beurt was om in te spreken refereerde ik aan het mislukken van de GV4- (Bussum, Naarden, Muiden, Weesp) en de GV3-fusie (Bussum, Naarden, Muiden). Hiermee is veel tijd verloren gegaan en het proces heeft de nodige frustraties opgeleverd. Beide varianten kregen geen meerderheid in de Tweede Kamer, vooral doordat Bussum zich consistent en consequent verzette tegen beide herindelingen. De bijeenkomst in Singer was vooral bedoeld om te kijken wat de bevolking en maatschappelijke groeperingen nu verwachten van de gezamenlijke gemeenten? Meer samenwerking? Betere samenwerking?

In mijn bijdrage ging ik in op de meest vergaande vorm van krachtenbundeling, namelijk fusie. Je kunt namelijk nog zo veel met ander gemeenten samenwerken, je blijft dan toch zitten met de bestuurlijke drukte (jargon voor veel bestuursorganen in een beperkt gebied) en vermijdbare kosten: allemaal eigen burgemeesters, wethouders en gemeenteraden (en gemeentehuizen), met de daarbij behorende besluitvormingsprocessen en kostenplaatjes. Plus nog de eis/wens van het Rijk om gemeenten te vormen met minimaal circa 100.000 inwoners, samenhangend met het decentraliseren van Rijkstaken.

Mijn stellingen:

1. Het omzetten van het gewest Gooi- en Vechtstreek in een gemeente lijkt logisch, maar is niet wenselijk vanwege de te ontstane schaalgrootte (ruim 300.000 inwoners) en is - zeker op korte termijn - niet haalbaar vanwege de onderlinge animositeit. Met dat laatste doelde ik onder meer op mijn inschatting dat veel gemeenten niet onder de gevoelsmatige "heerschappij" van Hilversum (met 86.000 inwoners de grootste gemeente in de regio) willen opereren. Het te verwachten verzet tegen zo'n megafusie kan – denk aan de trammelant rond de beoogde GV4- en/of GV3-fusie - weer veel tijd, geld en energie kosten.

2. Nu Weesp (18.000 inwoners) aan het flirten is met Wijdmeren (23.000 inwoners) en Stichtse Vecht (de Utrechtse gemeente met 63.000 inwoners), is het raadzaam dat de Gooigemeenten Bussum en Naarden de kans grijpen om – bij voorkeur samen met Huizen - te bezien welke kansen er liggen voor (verdere) samenwerking of fusie. Weesp, Wijdmeren en Stichtse Vecht hebben samen 104.000 inwoners. Bussum (32.500), Huizen (41.000) en Naarden (17.000) hebben samen 90.500 inwoners. De minister kan tevreden zijn.

3. De gemeente Muiden is bestuurlijk en financieel failliet. Dat is niet mijn mening, maar destijds de conclusie van het formatieduo Elbert Roest en Riens Meijer. Aangezien Muiden geen kant op kan vanwege de 'KNSF-tumor' pleitte ik er voor dat het KNSF-dossier met alle lusten en lasten wordt overgenomen door een hogere overheid, waarna de gemeente het beste kan worden opgesplitst: het "natte" Vechtstadje Muiden (3.000 inwoners) gaat samen met Weesp, Wijdmeren en Stichtse Vecht en het "droge" zanddorp Muiderberg (ook 3.000 inwoners) kan deel gaan uitmaken van de te vormen fusiegemeente Bussum, Huizen, Naarden (opsplitsing van de gemeente Muiden is geen nieuwe gedachte, zie mijn website <http://www.harrymock.nl/herindeling-gooi--en-vechtstreek.html>)

4. Hilversum kan met zijn 86.000 inwoners voorsnog best zelfstandig blijven. Eventueel sluiten de BEL-gemeenten Blaricum (9.000), Eemnes [provincie Utrecht] (8.800) en Laren (11.000) zich bij Hilversum aan. Dan komt deze gemeente ook boven de 100.000 inwoners. Als een of meer BEL-gemeenten zich gelukkiger voelen bij Bussum, Naarden en Huizen, dan gaan ze fijn daar naar toe. Dan komt deze nieuw te vormen Gooigemeente ook boven de 100.000 inwoners. Is de minister nog meer tevreden.

Nawoord.

Pieter Winsemius gaat nog praten met zo'n 80 ambtenaren, met bestuurders (wethouders en raadleden) uit de regio en met het gewestbestuur. Dan komt hij met zijn eindrapport (mij is nog steeds niet duidelijk of Winsemius handelt in opdracht van het gewest of uitsluitend op verzoek van burgemeester Broertjes van Hilversum). Op basis van een eerste verkenning karakteriseerde hij de Gooi en Vechtstreek als een 'curieus' gebied. Tijdens de bijeenkomst besepte ik dat je achter dit woord niet al te veel moet zoeken; het is gewoon zijn stopwoordje (de BEL-constructie is curieus, dat de Hilversumse Meent in Bussum ligt is curieus en zo zijn er meer curiositeiten).

De bijzonder hoogleraar en bedrijfskundige signaleerde grote cultuurverschillen tussen de "zandgemeenten" (gemeenten in het Gooi) en de "watergemeenten" (Weesp, Wijdmeren, etc.). Aan een splitsing van de gemeente Muiden langs deze lijnen (de stad Muiden richting water, het dorp Muiderberg richting zand) had hij nog niet gedacht. Was ik toch niet voor niets naar Laren getogen. Omgekeerd leerde ik van hem dat in Friesland een voorbeeld te vinden is van een te splitsen gemeente (op het internet vond ik dat de gemeente Boarnsterhim zelfs in vier delen wordt opgesplitst!).

Verhelderend was dat Pieter Winsemius vier niveaus van samenwerking onderscheidde:

1. De basis: bedrijfsvoering op het gebied van GG&GD, vuilnis, brandweer.
2. De dienstverlening: politie, ICT, natuurbeheer, jeugdzorg, e.d.
3. De regie: ruimtelijke ordening, scholen, ziekenhuizen, streekvervoer
4. De strategie: wegen en spoorwegen door het gebied. Kunnen meepraten in Den Haag.

Het ene aspect kun je aanpakken door samenwerkingen of deelfusies, voor het andere aspect moet je verder gaan, meer krachten bundelen. De aanwezigen mochten met stemkastjes hun voorkeuren uitspreken. Terwijl tegen het vormen van een grote Gooiland- of Gooistad- gemeente in het algemeen veel weerstand lijkt te bestaan, kwam deze variant toch als beste (of minst slechte) uit de bus. Bedacht moet echter worden dat 1/3 promille van het

totale inwonertal in de theaterzaal van Singer zat. Dus of Winsemius met deze uitslag veel kan/mag doen is de vraag. Ik denk van niet.

Ook na de Singersessie houd ik mijn eerste stelling staande: het creëren van een grote gemeente is op dit moment niet verstandig (dit wordt echt een GV4-achtige strijd met alleen maar verliezers). Weesp is zich al aan het afwenden van de Gooi- en Vechtstreek, hetgeen des te meer te begrijpen is als je beseft hoe deze gemeente in het GV4- en GV3-gewoel door enkele andere gemeenten is bejegend. In mijn voorstel wordt het aantal gemeenten in de regio verminderd van negen naar drie, indien Muiden inderdaad wordt opgedeeld en de BEL-gemeenten aansluiting zoeken bij een grotere broer. Voor dan nog resterende bovengemeentelijke zaken kun je een coördinator of regionale vertegenwoordiger aanstellen met een zeker mandaat.

Harry Mock, 2 maart 2013